

nost, marveč **razpon med strokovno ugotovljenim minimumom in optimumom etata**. Zato ga je možno po določenih kriterijih (lahko območna strategija!) in v določenih okvirih (stanje gozda) kontrolirano **prilagajati potrebam lastnika**. Tako dobimo končni (sečni) **etat**.

Etat je torej vedno kompromis med možnostmi gozda in zahtevami lastnika. Izražen je v 10-letni količini (m^3) dovoljenega poseka. Z vidika stroke je to skrajna količina in praviloma ni obvezna (sankcije, sodišče, maltretiranje lastnika).

Trajnost gozdov je dejansko možno preverjati le na nivoju gospodarske enote. Na višjih nivojih jo zagotavljamo posredno – z zagotavljanjem trajnosti v vseh osnovnih enotah.

Pri zagotavljanju trajnosti je pomemben čas, v katerem je možno doseči optimalno ciljno stanje. To je **izravna doba**. Njena dolžina (čas) je odvisna od stanja gozda (stopnja degradacije), intenzivnosti motenj (sečnje, razni gojitveni problemi) in od kakovosti rastišča. Z načrtovanjem (in poseganjem v gozdove) lahko vplivamo na intenzivnost nekaterih motenj. Med njimi so najbolj problematične **lastnikove zahteve po lesu**. Nanje je možno učinkovito vplivati le z gozdarsko politiko.

S tem pa je že nakazan drugi, **negozdarski vidik trajnosti**. Pri njem gre za ugotavljanje razpoložljivih **lesnih donosov**, ki so določeni z etatom. Ti donosi morajo biti

predvsem trajni (dobava), sicer pa čim večji in čim bolj kakovostni (struktura, sortimentacija itd.). Njihova realizacija je mimo gozdarskih vidikov (etat) odvisna tudi od tehnične opremljenosti gozdov (odprtost), od mehanizacije (tehnologija) – od vlaganj. Pomembni so še uspešnost izrabe razpoložljive surovine, uspešno trženje (ekonomsko vrednotenje), različne oblike razširjene reprodukcije (sovlaganja), splošne in razvojne zadeve v območju itd.

Za uravnavanje skladnega razvoja gozdarstva (lesne bilance) so bila kmalu po vojni ustanovljena gozdnogospodarska **območja**. Ta bi morala verjetno svoje delo koordinirano načrtovati – pa ga niso. Vsekakor je bila njihova osnovna naloga v ugotavljanju razpoložljivih lesnih surovin (na osnovi etatov) in v zagotavljanju njihove neprekinjene dobave (trajnost).

Uravnavanje **gozdnogojitvene trajnosti** v okviru območja je danes vsekakor ena izmed pomembnih nalog gozdnogospodarskih območij. Speljati pa jo je možno le prek učinkovite gozdarske politike in zagotavljanja trajnosti v vseh osnovnih ureditvenih enotah – gospodarskih enotah. Zato bo treba, med drugim, prispevati tudi resnejšo in bolj strokovno podporo **osnovni urejevalski družbi** – tudi s teorijo, ki jo bo mogoče korektno uporabiti pri delu.

Arne Kozina

STROKOVNA SREČANJA

GDK: 89

Ugotovitve in priporočila seminarja Postranski gozdni proizvodi

Oddelek za gozdarstvo Biotehniške fakultete v Ljubljani je 26. in 27. novembra 1991 priredil seminar z delovnim naslovom »Postranski gozdni proizvodi«. Prireditelj je potekala na Inštitutu za gozdno in lesno gospodarstvo. Udeležilo se je 75 strokov-

njakov iz najrazličnejših področij, ki zadevajo obravnavano tematiko.

Namen seminarja je bil predstaviti raznoliko problematiko tega področja – v tradicionalnih okvirih in v novonastajajočih razmerah – s posebnim poudarkom na pomenu,

ki ga imajo dobrine iz gozda na (so)oblikovanje odnosa javnosti do gozda, gozdarske stroke in okolja v celoti.

15 referatov in tri koreferate je dopolnjevala bogata in živahna diskusija, v kateri je 27 razpravljalcev podalo 43 prispevkov, ki jih v prilogi objavljamo v celoti. Seminar je dopolnila projekcija štirih dokumentarnih arhivskih filmov z obravnavano tematiko iz fonda Arhiva Slovenije.

Ob zaključku seminarja je bila imenovana osemčlanska redakcija skupina (Anko, Berginc, Lipoglavšek, Pogačnik, Robič, Šinko, Veselič, Zavrl-Bogatija). Ta je iz poudarkov referentov (poleg različnih gozdarskih vidikov so bili predstavljeni še pogledi s področja socialnega dela, prava, varstva naravnih dediščine in farmacije) ter razpravljalcev, oblikovala ugotovitve in priporočila.

Ugotovitve:

1. Zelo različna skupina dobrin, ki jih na najrazličnejše načine pridobivamo iz gozda in jih običajno poimenujemo z nazivom »postranski gozdni proizvodi«, je bila zlasti v polpreteklem obdobju (neupravičeno) vse manj deležna strokovne pozornosti. Zato te dobrine preslabo poznamo in upoštevamo:

- slabo poznamo njihove naravno-proizvodne zakonitosti in ustrezne nosilne kapacitete gozdov,

- nimamo ustrezne delitve, ki bi obsegala vse te dobrine,

- pogrešamo ustrezno terminologijo – od naziva za celotno skupino teh dobrin dalje (dilema proizvod : dobrina).

2. Nove okoliščine narekujejo nov odnos do teh dobrin; njihovo pridobivanje lahko pomeni konfliktno področje med zasebnim in javnim interesom pa tudi z drugimi vlogami gozda.

3. Številni problemi – mednje sodi tudi naš odnos do narave – so nas doleteli iznenada, zato še vedno skušamo misliti in jih reševati na stare načine. Tudi nastajajoča gozdarska zakonodaja ne odraža ustreznega pomena in vloge nelesnih gozdnih dobrin.

4. Poznavanje ekonomskih razsežnosti teh dobrin bi prispevalo k ustrežnejšemu obravnavanju ter vrednotenju njih samih in gozda kot celote.

5. Na nelesnih gozdnih dobrinah se oblikuje odnos do narave (in gozda) pri zelo širokem krogu ljudi. Zato so zanimivo potencialno področje komuniciranja z javnostjo in opozarjajo na potrebo po nacionalnem programu naravovarstvenega ozaveščanja ljudi.

6. S svojo mnogoplastno problematiko te dobrine opozarjajo na potrebo po ustrezno hierarhično grajeni zakonodaji – od Zakona o varstvu narave do ustreznih občinskih odlokov, ki bodo upoštevali krajevno specifične razmere. Dokler ta regulativa ne bo razvita, na tem področju ne bi smelo biti prostora za podjetništvo. Najrazličnejše oblike dela s temi dobrinami lahko v prihodnje postanejo zanimiva področja gozdarskega delovanja – od razvijanja stikov z javnostjo do možnosti razvijanja dolgoročnih poslovnih interesov, ki jih opravičuje velik in rastoč gospodarski pomen npr. medenja, proizvodnje božičnih drevesc, gozdnih sadežev, gob in plodov ali pomen zdravilnih gozdnih rastlin v fitoterapiji. Delo na teh dobrinah pogosto tudi nudi možnosti izvensezonske zaposlitve gozdnih delavcev.

Ob teh ugotovitvah sprejemamo naslednja priporočila:

1. Gozdarstvo potrebuje celovit program dela na področju nelesnih dobrin, ki izvirajo iz gozda. Okrepiti je treba ustrezno vzgojno-izobraževalno delo v formalni (šolski) in neformalni (vzgoja javnosti) sferi, pri čemer je še posebej treba poudariti vidike ogroženosti in varovanja teh dobrin. Okrepiti je treba tudi raziskovalno delo na vseh področjih, ki zadevajo te dobrine.

2. Sistematično je treba večati in urejati védenje o teh dobrinah. Zagotoviti je treba zbiranje podatkov o njih na državni ravni. Anketo, ki je bila izvedena ob pripravah na ta seminar, imamo lahko le za prvi poskus sistematičnega urejanja sicer obsežnega znanja s tega področja. Zato je treba s tovrstnim delom nadaljevati.

3. Vse nelesne dobrine, ki izvirajo iz gozda, je treba opredeliti kot ekonomsko-pravno kategorijo: poiskati je treba meje med koristmi iz gozda, ki pripadajo samo lastniku gozda in tistimi, ki pripadajo vsej

javnosti. Oblikovati je treba mehanizme in sredstva za usklajevanje konfliktov med javnim in zasebnim interesom.

4. Glede na mnogoplastnost problematike nelesnih dobrin iz gozda potrebujemo ustrezno zakonodajo, ki bo na vseh nivojih (od države do občine) upoštevala njihovo kompleksnost. Formulacija: »Gozd je dobrina javnega (= splošnega družbenega) pomena«, naj se vključi tudi v novi Zakon o gozdovih.

5. Nelesne dobrine, ki izvirajo iz gozda, naj gozdarstvo v primerjavi z lesom in divjadjo obravnava enakopravneje. Usmeritve, smernice in ukrepi za gospodarjenje z njimi so predmet ustreznih načrtov. V gozdnogospodarskem načrtovanju je treba pojme nege, trajnosti, mnogonamenskosti, celovitosti in sonaravnosti razširiti tudi na te dobrine.

6. Medenje gozda je tolikšnega gospodarskega pomena, da bi lahko postalo tudi predmet gozdarskega visokošolskega študija in raziskovanja; posebnega pomena bi bilo tesnejše operativno sodelovanje gozdarstva in čebelarstva.

7. Gozdarstvo mora glede na velike potencialne tega področja izdelati strategijo svojega delovanja na njem. Posebej bo treba opredeliti vlogo stroke pri varovanju teh dobrin (vzgojna, svetovalna, nadzorna).

8. Glede na številna etična vprašanja, ki jih to področje odpira v mnogih situacijah za mnoge ljudi, je treba izdelati kodeks ravnanja pri pridobivanju teh dobrin, ki bi zajel razmejitev med ljubiteljskim in komercialnim, samoomejevanje pri količinah, spoštovanje gozda in njegovega življenja (npr. ubijanje polhov za zabavo), obzir do drugih interesov, varovanje vrst, njihove pestrosti itn.

9. Te ugotovitve in priporočila se objavijo v strokovnem in dnevnem tisku.

Za redakcijsko skupino:
dr. Boštjan Anko

GDK: 182.58

Zborovanje mednarodnega združenja za proučevanje vegetacije

Varšava, 8.–12. aprila 1990

Zborovanje mednarodnega združenja za proučevanje vegetacije (Internationale Vereinigung für Vegetationskunde), 33. po vrsti, je bilo v Varšavi od 8.–13. aprila 1990 na temo »vegetacijski razvojni procesi kot subjekt geobotaničnih kart«. Simpozij je zelo dobro organizirala varšavska univerza, Geobotanična postaja Białowieża.

Organizacijski komite so uspešno vodili prof. dr. Krystina FALINSKA, prof. dr. Janusz B. FALINSKI, prof. dr. Władysław MATUSZKIEWICZ in prof. dr. Teofil WOJTERSKI. Zborovanja se je udeležilo okoli 190 članov iz 20 dežel (iz Bolgarije 1, Čehoslovaške 5, Finske 2, Francije 5, Italije 10, Japonske 3, Jugoslavije 5, Madžarske 9, Nemške demokratične republike 6, Zvezne

republike Nemčije 20, Nizozemske 7, Norveške 1, Poljske 54, Španije 6, Švedske 5, Švice 1, Tanzanije 1, Vietnama 1, ZDA 2, ZSSR 10. Prispevki so bili v obliki referatov (okoli 50) ali razstavljenih posterjev (26) z diskusijo ob njih.

To je pravzaprav drugo zborovanje tega združenja, posvečeno vegetacijskemu kartiranju in uporabi vegetacijskih kart. Prvo je bilo pred 32 leti, to je 1959. leta v Stolzenau Weser pri R. Tüxenu. Če primerjamo ta dva simpozija oziroma dosežke ali bolje rečeno razmah geobotaničnega kartiranja in široko paleto uporabe vegetacijskih kart oziroma raznih izvedenih ekoloških kart različnih meril, vidimo, kakšen razvoj je ta dejavnost doživela v teh letih. Lahko bi rekli, da